

بررسی تأثیرات گردشگری بر توسعه پایدار شهر خرم‌آباد

فریبا کاظمی

مسئول روابط عمومی سازمان فضای سبز شهرداری خرم‌آباد

چکیده

مقاله حاضر به بررسی تأثیرات گردشگری بر توسعه پایدار شهر خرم‌آباد می‌پردازد. شهر خرم‌آباد به دلیل دارا بودن جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی، پتانسیل بالایی برای جذب گردشگران دارد. این مطالعه با استفاده از روش‌های تحلیلی و توصیفی، به ارزیابی اثرات مثبت و منفی گردشگری بر ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی شهر خرم‌آباد پرداخته است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که توسعه گردشگری می‌تواند به ایجاد فرصت‌های شغلی، افزایش درآمدهای محلی و بهبود زیرساخت‌های شهری منجر شود. از سوی دیگر، افزایش گردشگران ممکن است باعث فشار بر منابع طبیعی، آلودگی محیط‌زیست و تغییر در بافت اجتماعی و فرهنگی شهر شود. برای دستیابی به توسعه پایدار، لازم است برنامه‌ریزی دقیق و مدیریت کارآمد در حوزه گردشگری صورت گیرد تا تعادل بین بهره‌برداری از جاذبه‌های گردشگری و حفظ محیط‌زیست و فرهنگ محلی برقرار شود. این مقاله پیشنهاد می‌کند که با تدوین سیاست‌های مناسب، آموزش جامعه محلی و مشارکت ذینفعان، می‌توان از پتانسیل‌های گردشگری شهر خرم‌آباد به گونه‌ای استفاده کرد که منجر به توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی ساکنان شود.

واژگان کلیدی: گردشگری، ابعاد و پیامدها، توسعه پایدار، خرم‌آباد

مقدمه

اثرات گردشگری بر توسعه پایدار شهر خرم‌آباد چندوجهی است که ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی را در بر می‌گیرد. درک و مشارکت جامعه محلی نقش مهمی در شکل دادن به پایداری گردشگری ایفا می‌کند، زیرا نگرش مثبت ساکنان به‌طور قابل‌توجهی حمایت از طرح‌های گردشگری را افزایش می‌دهد. این بررسی اجمالی به بررسی مزایای اقتصادی، مشارکت جامعه و اثرات زیست‌محیطی گردشگری در خرم‌آباد می‌پردازد.

مزایای اقتصادی

گردشگری فرصت‌های درآمد پایداری را برای شهرداری‌ها ایجاد می‌کند که می‌تواند اقتصاد محلی را تثبیت کند و اتکا به منابع مالی کوتاه مدت را کاهش دهد. همچنین توسعه فعالیت‌های مرتبط با گردشگری می‌تواند شغل ایجاد کند و مدیریت شهری را بهبود بخشد و منجر به افزایش تاب‌آوری اقتصادی شود (فرجی و همکاران، ۲۰۲۰).

– **ایجاد اشتغال:** گردشگری می‌تواند به ایجاد فرصت‌های شغلی مستقیم (مانند هتل‌داری، راهنمای تور، رستوران‌ها) و غیرمستقیم (مانند صنایع دستی، حمل و نقل) در شهر خرم‌آباد منجر شود.

– **افزایش درآمد محلی:** ورود گردشگران به افزایش درآمد کسب‌وکارهای محلی و بهبود وضعیت اقتصادی ساکنان کمک می‌کند.

– **توسعه زیرساخت‌ها:** درآمد حاصل از گردشگری می‌تواند به بهبود زیرساخت‌های شهری مانند جاده‌ها، سیستم‌های حمل و نقل عمومی و خدمات بهداشتی منجر شود.

اثرات زیست‌محیطی

افزایش گردشگری می‌تواند منجر به استرس اکولوژیکی، از جمله تخریب زیستگاه و آلودگی شود که نیاز به برنامه ریزی دقیق برای ایجاد تعادل بین توسعه و حفظ محیط‌زیست دارد (لیو^۱، ۲۰۲۳).

استراتژی‌های موثر استفاده از زمین برای کاهش اثرات نامطلوب شهرنشینی بر فضاهای سبز و حفظ اصالت محیط‌های محلی ضروری است (نانا و بانرجی^۲، ۲۰۲۲).

در مقابل، در حالی که گردشگری می‌تواند باعث رشد اقتصادی و مشارکت جامعه شود، در صورت عدم مدیریت پایدار، خطرات تخریب محیط‌زیست و موضوعات فرهنگی را نیز به همراه دارد. ایجاد تعادل در این جنبه‌ها برای توسعه بلندمدت خرم‌آباد حیاتی است.

– **تخریب محیط‌زیست:** افزایش گردشگری ممکن است به تخریب منابع طبیعی، آلودگی آب و هوا و تولید زباله‌های بیشتر منجر شود.

– **حفاظت از محیط‌زیست:** از سوی دیگر، درآمد حاصل از گردشگری می‌تواند به پروژه‌های حفاظت از محیط‌زیست و مدیریت پایدار منابع طبیعی کمک کند.

¹ Liu

² Nunna & Banerjee

- آگاهی زیست محیطی: گردشگری می تواند به افزایش آگاهی ساکنان و گردشگران نسبت به اهمیت حفظ محیط زیست و توسعه پایدار منجر شود.

تأثیرات اجتماعی و فرهنگی

- تقویت هویت فرهنگی: گردشگری می تواند به حفظ و معرفی میراث فرهنگی و تاریخی شهر خرم آباد (مانند قلعه فلک الافلاک و دیگر جاذبه های تاریخی) کمک کند.

- تعامل فرهنگی: افزایش تعامل بین گردشگران و ساکنان محلی می تواند به تبادل فرهنگی و افزایش آگاهی نسبت به ارزش های فرهنگی مختلف منجر شود.

- چالش های اجتماعی: ممکن است افزایش گردشگران به ایجاد چالش هایی مانند تغییر در سبک زندگی محلی، افزایش نابرابری اجتماعی و یا حتی نارضایتی ساکنان محلی از شلوغی و آلودگی منجر شود.

تعامل جامعه

ادراک ساکنان به طور مستقیم بر حمایت آنها از توسعه گردشگری تأثیر می گذارد. دیدگاه های مثبت می تواند مشارکت جامعه را در مقایسه با ادراکات منفی دو برابر کند (خواه و همکاران^۳، ۲۰۲۳)

شیوه های گردشگری پایدار با تقویت رشد اقتصادی، حفظ میراث فرهنگی و ارتقای شمول اجتماعی، جوامع محلی را توانمند می سازد (واچانی^۴، ۲۰۲۴).

توسعه پایدار شهری

- تعادل بین توسعه و حفظ منابع: تحقیق ممکن است نشان دهد که برای دستیابی به توسعه پایدار، باید تعادلی بین رشد اقتصادی ناشی از گردشگری و حفظ منابع طبیعی و فرهنگی شهر خرم آباد برقرار شود.

- مدیریت گردشگری: نیاز به برنامه ریزی و مدیریت دقیق گردشگری برای جلوگیری از اثرات منفی آن بر محیط زیست و جامعه محلی مورد تأکید قرار می گیرد.

- مشارکت جامعه محلی: مشارکت فعال ساکنان محلی در برنامه ریزی و مدیریت گردشگری می تواند به توسعه پایدار و کاهش اثرات منفی کمک کند.

پیشینه تحقیق

صفایی پور و دلفان نسب (۱۴۰۳) به شناسایی عوامل کلیدی موثر بر گردشگری شهر خرم آباد با رویکرد آینده پژوهی پرداختند، نتایج تحقیق آنها نشان داد ۴ عامل اصلی به عنوان عوامل کلیدی بر آینده گردشگری شهر خرم آباد شدت تأثیرگذاری بیشتر را دارند که عبارت اند از: دسترسی آسان، آب و هوا مناسب، موقعیت مناسب و استراتژیک در منطقه، وجود آثار تاریخی-یادمانی. در نتیجه تحلیل های ماتریس و ارزیابی پلان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل کلیدی با روش های مستقیم و غیرمستقیم، تعداد ۱۲ عامل

³ Khah et al

⁴ Vachhani

کلیدی که شامل: طرح جامع گردشگری، مدیریت یکپارچه، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، توسعه مراکز تفریحی و گردشگری، دسترسی آسان، موقعیت مناسب و استراتژیک در منطقه، آب‌وهوای مناسب، سیاست کلان دولت، تعداد جذابیت‌های گردشگری، افزایش مراکز اقامتگاهی، وجود آثار مهم تاریخی یادمانی و وجود امنیت، شناسایی شدند.

بیرانوند زاده و همکاران (۱۴۰۲) اهمیت دره خرم‌آباد در توسعه پایدار گردشگری با رویکرد فراهم نمودن زمینه ثبت در میراث جهانی را مورد مطالعه قرار دادند، نتایج تحقیق آنها نشان داد که در بین مؤلفه‌های مورد ارزیابی در بخش طبیعی وجود دریاچه‌ها و آب‌بندها در سطح شهر، از مؤلفه‌های فرهنگی وجود موزه‌ها تاریخی و فرهنگی معتبر و در بین مؤلفه‌های تفریحی وجود پارک‌های بزرگ، بیشترین اهمیت را در بین قابلیت‌های گردشگری دره خرم‌آباد داشته‌اند. همچنین بررسی مؤلفه‌های اثرگذار بر توسعه گردشگری دره خرم‌آباد و فراهم نمودن زمینه ثبت جهانی بیانگر این است که بهره‌گیری از سیستم مشارکتی مردم، سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی، امنیت و رضایت در مناطق گردشگری، تنوع‌بخشی به امکانات و خدمات گردشگری، تبلیغات و اطلاع‌رسانی خدمات گردشگری و تخصیص تسهیلات بانکی و حمایت‌های قانونی، رتبه اول تا پنجم را در توسعه گردشگری دره خرم‌آباد دارند.

شیخی و گندمکار (۱۴۰۲)، مقاله‌ای با عنوان تحلیل و تبیین ساختاری عوامل موثر بر بازآفرینی پایدار گردشگری شهری خرم‌آباد تدوین نمودند، نتایج پژوهش آنها نشان داد که شاخص‌های مدل اندازه‌گیری عامل اجتماعی (۵ شاخص)، عامل فرهنگی (۳ شاخص)، عامل اقتصادی (۴ شاخص) عامل مدیریتی (۳ شاخص)، عامل کالبدی (۴ شاخص) و متغیر وابسته باز آفرینی شهری (۵ شاخص) دارای بار عاملی بالاتر از ۰.۴۰ می‌باشد و داده‌ها تایید کننده مدل اندازه‌گیری پژوهش می‌باشد. در مدل ساختاری پژوهش، صحت رابطه بین متغیرهای ساختاری/مکنون پژوهش براساس آماره (T-value) مورد سنجش قرار گرفت که این میزان بالاتر از ۱.۹۶ است و صحت این رابطه مورد تایید قرار گرفت. نتایج کلی نشان می‌دهد که اثر متغیرهای «اقتصادی»، «کالبدی»، «اجتماعی»، «مدیریتی»، به جز عامل «فرهنگی» بر روی متغیر «بازآفرینی پایدار گردشگری شهری» دارای اندازه اثر متوسط و قوی است؛ و همچنین شاخص برازش کلی مدل (GOF) با مقدار عددی ۰.۴۷ نشان می‌دهد مدل دارای برازش قوی می‌باشد و داده‌ها تایید کننده مدل تجربی پژوهش می‌باشند.

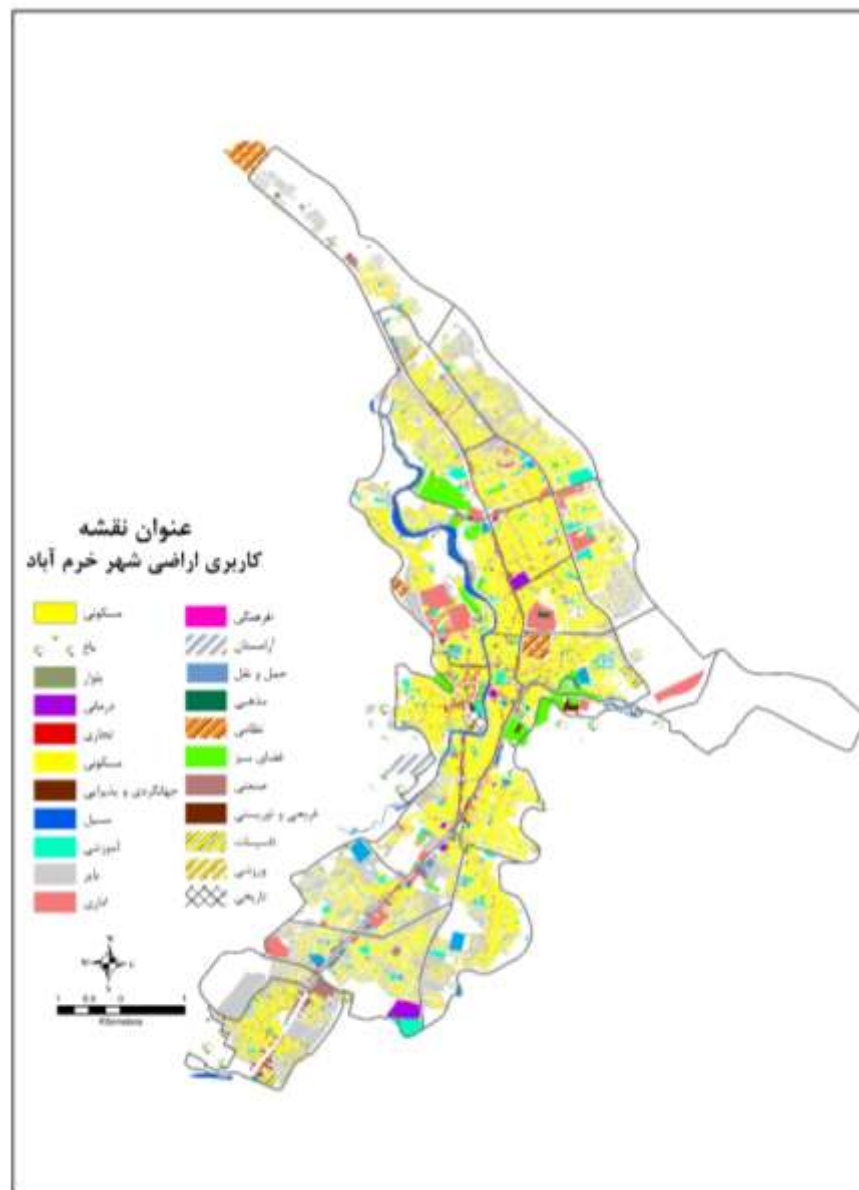
روش تحقیق

روش تحقیق از نوع ترکیبی (کیفی و کمی) است، جامعه آماری شامل ساکنان شهر خرم‌آباد، گردشگران، مسئولان شهری، فعالان حوزه گردشگری و محیط‌زیست می‌باشند، روش نمونه‌گیری تصادفی است، ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل پرسشنامه محقق ساخته و مشاهدات میدانی می‌باشد. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرمافزارهای آماری SPSS و Excel صورت گرفته است.

معرفی محدوده مورد مطالعه

خرم‌آباد، مرکز استان لرستان، یکی از شهرهای تاریخی و زیبای ایران است که به دلیل طبیعت بکر، جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی فراوان، مقصدی جذاب برای گردشگران محسوب می‌شود. جاذبه‌هایی مانند: دریاچه کیو که یکی از نمادهای اصلی شهر است. دره خرم‌آباد با طبیعت بکر و چشمه‌های متعدد، یکی از مناطق زیبا برای گردش و طبیعت گردی است. قلعه تاریخی فلک الافلاک با معماری منحصر به فرد خود، موزه‌های از تاریخ و فرهنگ لرستان را در خود جای داده است.

در داخل قلعه فلک الافلاک، موزه‌ای وجود دارد که آثار تاریخی و فرهنگی لرستان را به نمایش می‌گذارد. بازار سنتی محل مناسبی برای خرید سوغاتی‌های محلی مانند گلیم، جاجیم و صنایع دستی لرستان است. خرم‌آباد با ترکیبی از طبیعت زیبا و تاریخ غنی، مقصدی ایده‌آل برای گردشگران علاقه‌مند به طبیعت گردی و تاریخ است.

شکل ۱: کاربری اراضی شهر خرم آباد

یافته های تحقیق

توجه به توسعه گردشگری در خرم آباد، به عنوان یکی از شهرهای تاریخی و طبیعی ایران، از اهمیت بالایی برخوردار است. این شهر با دارا بودن جاذبه های متنوع تاریخی، فرهنگی و طبیعی، پتانسیل بالایی برای جذب گردشگران داخلی و خارجی دارد. توسعه گردشگری در خرم آباد نه تنها به رشد اقتصادی منطقه کمک می کند، بلکه باعث حفظ و معرفی میراث غنی فرهنگی و طبیعی این شهر می شود.

مهم ترین عوامل داخلی و بیرونی اثرگذار بر فرایند توسعه پایدار گردشگری در شهر خرم آباد با مدل SWOT مورد بررسی قرار گرفته اند، در جداول ۱ و ۲ بدین عوامل اشاره شده است.

تعیین عوامل داخلی (قوت ها و ضعف) و خارجی (فرصت و تهدیدات)

جدول ۱: ماتریس ارزیابی عوامل داخلی (قوت و ضعف) تأثیرات گردشگری بر توسعه پایدار شهر خرم آباد				
امتیاز	رتبه	ضریب	عوامل داخلی	
۰/۸۴۲۱۰۵	۴	۰/۲۱۰۵۲۶	جاذبه‌های طبیعی و تاریخی: خرم‌آباد دارای جاذبه‌های طبیعی متعدد مانند آبشار نوژیان، دریاچه کیو و قلعه فلک‌الافلاک است که می‌تواند گردشگران زیادی را جذب کند.	قوت
			فرهنگ غنی و آداب و رسوم محلی: وجود فرهنگ و آداب و رسوم محلی خاص لرستان می‌تواند به عنوان یک جاذبه فرهنگی برای گردشگران عمل کند.	
			موقعیت جغرافیایی مناسب: خرم‌آباد در مسیرهای ارتباطی مهم قرار دارد و دسترسی نسبتاً خوبی به سایر شهرها و استان‌ها دارد.	
			پتانسیل توسعه زیرساخت‌ها: با توجه به وجود جاذبه‌های گردشگری، امکان توسعه زیرساخت‌های مرتبط با گردشگری مانند هتل‌ها، رستوران‌ها و مراکز تفریحی وجود دارد.	
۰/۴۷۳۶۸۴	۳	۰/۱۵۷۸۹۵	ضعف در زیرساخت‌های گردشگری: نبود هتل‌ها و اقامتگاه‌های استاندارد و کمبود امکانات رفاهی مناسب برای گردشگران.	ضعف
			نبود تبلیغات مؤثر: عدم وجود تبلیغات گسترده و مؤثر برای معرفی جاذبه‌های گردشگری خرم‌آباد در سطح ملی و بین‌المللی.	
			مشکلات زیست‌محیطی: آلودگی محیط‌زیست و عدم مدیریت صحیح زباله‌ها در مناطق گردشگری می‌تواند تأثیر منفی بر جذب گردشگر داشته باشد.	
			نبود برنامه‌ریزی جامع: عدم وجود برنامه‌ریزی بلندمدت و جامع برای توسعه گردشگری پایدار در شهر خرم‌آباد.	
۲۰۷		۱		جمع

جدول ۲: ماتریس ارزیابی عوامل بیرونی (فرصت و تهدیدات) تأثیرات گردشگری بر توسعه پایدار شهر خرم‌آباد

شاخص	عوامل خارجی	ضریب	رتبه	امتیاز
فرصت ها	توسعه گردشگری پایدار: یا توجه به افزایش توجه جهانی به گردشگری پایدار، خرم‌آباد می‌تواند با حفظ محیط‌زیست و قره‌نگ محلی، به عنوان ۱ مقصد گردشگری پایدار مطرح شود.	۰/۲	۴	۰/۸
	جذب سرمایه‌گذاری: امکان جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی برای توسعه زیرساخت‌های گردشگری و ایجاد اشتغال در منطقه.	۰/۲	۴	۰/۸
	همکاری با سازمان‌های بین‌المللی: امکان همکاری با سازمان‌های بین‌المللی مانند یونسکو برای ثبت جاذبه‌های تاریخی و طبیعی خرم‌آباد به عنوان میراث جهانی.	۰/۱۵	۳	۰/۴۵
	توسعه گردشگری سلامت: یا توجه به وجود چشمه‌های آب گرم و طبیعت یکر، امکان توسعه گردشگری سلامت در منطقه وجود دارد.	۰/۱۵	۳	۰/۴۵
تهدیدات	تخریب محیط‌زیست: افزایش گردشگران بدون مدیریت صحیح می‌تواند منجر به تخریب محیط‌زیست و آلودگی مناطق طبیعی شود.	۰/۵	۱	۰/۵
	رقابت با سایر شهرهای گردشگری: رقابت یا شهرهای دیگر که دارای جاذبه‌های مشابه یا بهتر هستند، می‌تواند چالشی برای جذب گردشگران بیشتر باشد.	۰/۱	۲	۰/۲
	ناامنی و بی‌ثباتی: ناامنی و بی‌ثباتی در منطقه می‌تواند تأثیر منفی بر جذب گردشگران داخلی و خارجی داشته باشد.	۰/۱	۲	۰/۲
	تغییرات آب‌وهوایی: تغییرات آب‌وهوایی و یلایای طبیعی مانند سیل و خشکسالی می‌تواند بر جاذبه‌های طبیعی خرم‌آباد تأثیر منفی بگذارد.	۰/۵	۱	۰/۵
جمع		۱		۳

ارزیابی و تجزیه و تحلیل عوامل داخلی و خارجی

جدول ۳: ارزیابی نهایی عوامل درونی و بیرونی

عوامل داخلی		عوامل خارجی	
ضعف (W)	قوت (S)	فرصت (O)	تهدیدات (T)
۰,۳	۲,۶	۲,۵	۰,۵
ترکیب عوامل			
WT	SO	ST	WO
۰,۸	۵,۱	۳,۱	۲,۸

راهبرد **SO (Strengths-Opportunities)** در توسعه گردشگری خرم‌آباد بر استفاده از نقاط قوت داخلی و فرصتهای خارجی برای پیشبرد صنعت گردشگری این شهر تمرکز دارد. در ادامه، راهبرد SO برای توسعه گردشگری در خرم‌آباد بررسی می‌شود:

راهبردهای SO:

تبدیل جاذبه های طبیعی و تاریخی به مقاصد گردشگری بین المللی: با استفاده از نقاط قوت طبیعی و تاریخی خرم‌آباد و فرصت‌های تبلیغاتی، می‌توان این شهر را به عنوان یک مقصد گردشگری بین المللی معرفی کرد.

توسعه اکوتوریسم و گردشگری ماجراجویانه: با توجه به طبیعت بکر و کوهستانی خرم‌آباد، میتوان فعالیت هایی مانند کوهنوردی، پیاده روی و طبیعت گردی را توسعه داد و از فرصتهای جهانی برای جذب گردشگران علاقه مند به طبیعت استفاده کرد.

ارتقای زیرساختهای گردشگری: سرمایه گذاری در هتل ها، اقامتگاه های بومگردی و مراکز تفریحی با استفاده از فرصتهای سرمایه گذاری داخلی و خارجی.

برگزاری فستیوالها و رویدادهای فرهنگی: با استفاده از تنوع فرهنگی و تاریخی خرم‌آباد، می‌توان رویدادهای فرهنگی و فستیوال هایی برگزار کرد که گردشگران را از سراسر ایران و جهان جذب کند.

همکاری با آژانسهای مسافرتی و تورهای بین المللی: ایجاد همکاری با آژانسهای مسافرتی برای معرفی خرم‌آباد به عنوان یک مقصد گردشگری جدید و جذاب.

با اجرای این راهبردها، خرم‌آباد می‌تواند از نقاط قوت خود برای بهره برداری از فرصتهای موجود در صنعت گردشگری

استفاده کند و به عنوان یک مقصد گردشگری مهم در ایران و حتی در سطح بین المللی مطرح شود

نتیجه‌گیری

گردشگری به عنوان یک عامل کلیدی در توسعه پایدار شهر خرم‌آباد نقش ایفا می‌کند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که توسعه گردشگری می‌تواند باعث رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال، بهبود زیرساخت‌ها و افزایش درآمدهای محلی شود. با این حال، تأکید شده است که این توسعه باید به گونه‌ای مدیریت شود که آثار منفی زیست‌محیطی و اجتماعی-فرهنگی به حداقل برسد. برنامه‌ریزی دقیق و مدیریت صحیح منابع طبیعی و فرهنگی شهر خرم‌آباد برای دستیابی به توسعه پایدار ضروری است. همچنین، مشارکت جامعه محلی و توجه به حفظ میراث فرهنگی و طبیعی شهر در کنار جذب گردشگران از جمله عوامل مهمی است که باید در سیاست‌های گردشگری مدنظر قرار گیرد. همچنین گردشگری می‌تواند به عنوان یک ابزار قدرتمند برای توسعه پایدار شهر خرم‌آباد عمل کند، به شرطی که تعادل بین ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی به درستی برقرار شود. با توجه به تحلیل SWOT، شهر خرم‌آباد دارای پتانسیل‌های زیادی برای توسعه گردشگری پایدار است، اما برای بهره‌برداری از این پتانسیل‌ها نیاز به برنامه‌ریزی دقیق، توسعه زیرساخت‌ها، تبلیغات مؤثر و حفظ محیط‌زیست دارد. همچنین، باید از فرصت‌های موجود مانند جذب سرمایه‌گذاری و همکاری با سازمان‌های بین‌المللی استفاده کرد و در عین حال، تهدیدهایی مانند تخریب محیط‌زیست و رقابت با سایر شهرهای گردشگری را مدیریت نمود.

به طور کلی، گردشگری می‌تواند به عنوان یک عامل مهم در توسعه پایدار شهر خرم‌آباد عمل کند، اما این امر مستلزم برنامه‌ریزی دقیق، مدیریت کارآمد و مشارکت جامعه محلی است. برای دستیابی به توسعه پایدار، باید تعادلی بین منافع اقتصادی، حفظ محیط‌زیست و رفاه اجتماعی برقرار شود. توسعه گردشگری پایدار در خرم‌آباد، به عنوان یکی از شهرهای تاریخی و طبیعی ایران، نیازمند برنامه‌ریزی و اجرای راهبردهایی است که همزمان به حفظ محیط‌زیست، احترام به فرهنگ محلی و رشد اقتصادی پایدار توجه کنند. در ادامه برخی از راهبردهای کلیدی برای توسعه گردشگری پایدار در خرم‌آباد ارائه می‌شود:

حفاظت از محیط‌زیست و منابع طبیعی

مدیریت پسماند: ایجاد سیستم‌های مدیریت پسماند کارآمد برای کاهش آلودگی در مناطق گردشگری مانند آبشار نوژیان، دره تنگه و رودخانه کشکان.

حفاظت از تنوع زیستی: اجرای برنامه‌های حفاظتی برای گونه‌های گیاهی و جانوری منطقه، به ویژه در مناطق حفاظت‌شده مانند پارک‌های طبیعی.

- **استفاده از انرژی‌های پاک:** تشویق استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر مانند انرژی خورشیدی در هتل‌ها و اقامتگاه‌های محلی.

توسعه زیرساخت‌های پایدار

- **حمل و نقل سبز:** توسعه سیستم‌های حمل و نقل عمومی با کمترین آلاینده‌گی و تشویق گردشگران به استفاده از دوچرخه یا پیاده‌روی در مناطق گردشگری.

- **احداث اقامتگاه‌های سازگار با محیط‌زیست:** حمایت از ساخت هتل‌ها و اقامتگاه‌هایی که از مصالح طبیعی و روش‌های سازگار با محیط‌زیست استفاده می‌کنند.

ارتقای فرهنگ گردشگری مسئولانه

- آموزش گردشگران: افزایش آگاهی گردشگران درباره اهمیت حفظ محیط زیست و احترام به فرهنگ محلی از طریق برگزاری کارگاه ها و توزیع بروشورهای آموزشی.

- آموزش جامعه محلی: آموزش جامعه محلی درباره مزایای گردشگری پایدار و نحوه تعامل با گردشگران به گونه ای که فرهنگ و محیط زیست محلی حفظ شود.

- توسعه گردشگری فرهنگی و تاریخی

- بازسازی و حفظ آثار تاریخی: مرمت و حفظ آثار تاریخی مانند قلعه فلک الافلاک و دیگر جاذبه های تاریخی شهر.

- تبلیغات هدفمند: معرفی جاذبه های تاریخی و فرهنگی خرم آباد به گردشگران داخلی و خارجی از طریق رسانه های اجتماعی، وبسایت ها و شرکت در نمایشگاه های گردشگری.

- تقویت مشارکت جامعه محلی

- ایجاد مشاغل پایدار: تشویق جامعه محلی به مشارکت در فعالیتهای گردشگری مانند راهنمایان محلی، فروش صنایع دستی و ارائه خدمات غذایی محلی.

- حمایت از صنایع دستی: توسعه بازارهای محلی برای فروش صنایع دستی و محصولات محلی به گردشگران.

تدوین قوانین و مقررات حمایتی

- قوانین حفاظتی: تدوین و اجرای قوانین سختگیرانه برای جلوگیری از تخریب محیط زیست و آثار تاریخی.

- حمایت مالی و تسهیلات: ارائه تسهیلات مالی و حمایت های دولتی برای پروژه های گردشگری پایدار در منطقه.

- برنامه ریزی برای گردشگری فصلی

- تنوع بخشیدن به جاذبه ها: توسعه جاذبه های گردشگری در فصول مختلف سال برای جلوگیری از تمرکز گردشگران در یک فصل خاص.

- ایجاد رویدادهای فرهنگی و طبیعی: برگزاری جشنواره ها و رویدادهای محلی در فصول مختلف برای جذب گردشگران.

- همکاری با سازمان های بین المللی

- جلب حمایت بین المللی: همکاری با سازمان های بین المللی مانند یونسکو برای ثبت آثار تاریخی و طبیعی خرم آباد در فهرست میراث جهانی.

- تبادل تجربیات: استفاده از تجربیات موفق دیگر کشورها در زمینه توسعه گردشگری پایدار.

با اجرای این راهبردها، خرم‌آباد می‌تواند به عنوان یک مقصد گردشگری پایدار در ایران شناخته شود و از مزایای اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی آن بهره‌مند گردد.

منابع

۱. بیرانوندزاده، مریم، شرفی، سیامک و نوبخت سبحانی (۱۴۰۲)، اهمیت دره خرم‌آباد در توسعه پایدار گردشگری با رویکرد فراهم نمودن زمینه ثبت در میراث جهانی محورهای موضوعی، جغرافیا و برنامه ریزی توریسم، نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، شماره ۳ دوره ۱۵، صص ۱۳۵-۱۱۰.
۲. شیخی، مژگان و امیر گندمکار (۱۴۰۲)، تحلیل و تبیین ساختاری عوامل موثر بر بازآفرینی پایدار گردشگری شهری خرم‌آباد، مطالعات جغرافیایی مناطق کوهستانی، شماره ۱۶، صص ۱۰۶-۸۹.
۳. صفایی پور، مسعود و مهسا دلفان نسب (۱۴۰۳) شناسایی عوامل کلیدی موثر بر گردشگری شهر خرم‌آباد با رویکرد آینده‌پژوهی، پژوهش و برنامه ریزی شهری، شماره ۵۶، صص ۱۲-۱.
4. Amin, Faraji., Masood, Khodadadi., Mohammad, Nematpour., Shirin, Abidizadegan., Hamid, Reza, Yazdani. (2020). 2. Investigating the positive role of urban tourism in creating sustainable revenue opportunities in the municipalities of large-scale cities: the case of Iran. doi: 10.1108/IJTC-04-2020-0076
5. Anjalli, Vachhani. (2024). 5. A study evaluating the role of sustainable tourism practices on local communities. doi: 10.62823/ijgrit/02.03.6960
6. Mousa, Pazhuhan, (Panahandeh, Khah)., Nabi, Moradpour., Bahar, Beishami., Rando, Värnik., Yenny, Katherine, Parra-Acosta., Rytis, Skominas., Maryam, Malek, pour., Hossein, Azadi. (2023). 1. Do Inhabitants' Perceptions Support Tourism Sustainability? The Case of Khorramabad in Iran. Sustainability, doi: 10.3390/su151410926
7. Kun, Liu. (2023). 3. Impact of water–tourism–ecosystem nexus on the sustainable development of eco-city. Water Science & Technology: Water Supply, doi: 10.2166/ws.2023.123
8. Tagore, Sai, Priya, Nunna., Ankhi, Banerjee. (2022). 4. Understanding the impact of tourism on spatial growth for sustainable development of tourist destinations through the measure of land use efficiency. European Spatial Research and Policy, doi: 10.18778/1231-1952.29.2.11

Investigating the effects of tourism on the sustainable development of Khorramabad city

Fariba Kazemi

Public Relations Officer of the Green Space Organization of Khorramabad Municipality

Abstract

The present article examines the effects of tourism on the sustainable development of Khorramabad city. Khorramabad city has a high potential to attract tourists due to its natural, historical, and cultural attractions. This study, using analytical and descriptive methods, has evaluated the positive and negative effects of tourism on the economic, social, and environmental dimensions of Khorramabad city. The research findings show that tourism development can lead to the creation of job opportunities, increased local incomes, and improved urban infrastructure. On the other hand, the increase in tourists may cause pressure on natural resources, environmental pollution, and changes in the social and cultural context of the city. To achieve sustainable development, it is necessary to carry out careful planning and efficient management in the field of tourism to establish a balance between the exploitation of tourist attractions and the preservation of the environment and local culture. This article suggests that by formulating appropriate policies, educating the local community, and engaging stakeholders, the tourism potential of Khorramabad can be harnessed in a way that leads to sustainable development and improved quality of life for residents.

Keywords: Tourism, Dimensions and Consequences, Sustainable Development, Khorramabad
